

успешное обслуживание всех отраслей лекарственного дела составляет цель фармацевтического образования, которую исключительно следует иметь в виду при организации провизорского курса. Наше лекарственное дело представляет широкое, но не возделанное поле деятельности, в которое начали уже вторгаться иностранные фирмы и которое, стало быть, нуждается в солидно образованных работниках" [2].

Эти идеи выдающегося киевского ученого не были воплощены в жизнь при его жизни, но позже формирование фармацевтических факультетов и фармацевтических институтов стало обычной практикой.

Литература:

1. Історія кафедри технології ліків Національного фармацевтичного університету : монографія / Т. Г. Ярних, Н. Ф. Орловецька, О. М. Котенко та ін. ; за ред. проф.. Т.Г.Ярних. – Х. : НФаУ, 2015. – 316 с.
2. Кальницкий М.Б. Из истории фармацевтического образования. – Фарм-Vivat. – № 2. – 2006. – С.20-21.
3. Черних В. П. Я вірю молодим і в молодих! – Молодість фармації. – № 4 (132). – 2015. – С. 1.

Історичний аспект становлення кафедри загальної фармації та безпеки ліків ІПКСФ НФаУ

Пімінов Олександр Фомич директор ІПКСФ НФаУ, професор. Лукієнко

Ольга Василівна доцент кафедри загальної фармації та безпеки ліків ІПКСФ НФаУ, доцент. Шульга Людмила Іванівна завідувача кафедрою

загальної фармації та безпеки ліків ІПКСФ НФаУ, професор. Ролік

Світлана Миколаївна доцент кафедри загальної фармації та безпеки ліків ІПКСФ НФаУ, доцент.

Стаття присвячена короткій оповіді про історію становлення кафедри загальної фармації та безпеки ліків ІПКСФ НФаУ, а також презентації видання «Фармацевтична одіссея. Нарис з історії кафедри загальної фармації та безпеки ліків Інституту підвищення кваліфікації спеціалістів фармації Національного фармацевтичного університету. 1984-2014».

Ключові слова: історія кафедри, Інститут підвищення кваліфікації спеціалістів фармації.

Пиминов А.Ф., Лукиенко О.В., Шульга Л.И., Ролик С.Н. Исторический аспект становления кафедры общей фармации и безопасности лекарств ИПКСФ НФаУ.

Статья посвящена краткому изложению истории становления кафедры общей фармации и безопасности лекарств ИПКСФ НФаУ, а также презентации издания «Фармацевтическая одиссея. Очерк по истории кафедры общей фармации и безопасности лекарств Института повышения квалификации специалистов фармации Национального фармацевтического университета. 1984-2014».

Ключевые слова: история кафедры, Институт повышения квалификации специалистов фармации.

Piminov A.F., Lukienko O.V., Shulga L.I., Rolik S.N. The historical aspect of the formation of the department of General pharmacy and safety of drugs of the NUPh IPHPQI.

The article is devoted to a brief summary of the history formation of the Department of General Pharmacy and Safety of Drugs of the NUPh IPHPQI , as well as the presentation of the publication "Pharmaceutical Odyssey. Essay about the history of the Department of General Pharmacy and Safety of Drugs of the Institute of Pharmacy Professionals Qualification Improvement of National University of Pharmacy. 1984-2014".

Keywords: the history of the Department, the Institute of Pharmacy Professionals Qualification Improvement.

Історія — свідок минулого,
світло істини, жива пам'ять,
вчитель життя, вісник давнини.

Марк Туллій Цицерон

Пам'ять... Саме вона є найгучнішим відлунням минулого, саме в ній

знаходять віддзеркалення відомі й не дуже факти, саме до її надр потрапляє все те, що пов'язане зі Всесвітом і Людиною, і саме її покладено у підгрунття історії, яка все це або об'єднує, або, навпаки, розділяє простором і часом. Наразі існує безліч історичних трактатів про майже все, що відоме людині: про світ і людство, народи й держави, реальне й містичне. Наша сучасність забарвлена описами історичних фактів з минулого різних напрямків людської діяльності, будь то - освоєння космосу, дослідження земних чи океанських глибин або побудова державного ладу. Та ясна річ, що непідробну зацікавленість викликає все, що сприяє будь-якому прогресу.

Безперечним ключовим елементом безупинного руху високотехнологічного, інформаційного й інтелектуального суспільства є освіта. І у XXI сторіччі якість цієї освіти визначає свідомість кожної людини, як особистості та професіонала, та є одним з найвагоміших показників розвитку держави. Сьогодні час диктує свої умови і світовою спільнотою висуваються вже нові (у порівнянні, навіть, з 20-річною давністю) вимоги до якості освіти. Тому нині система освіти визначається необхідністю безперервної освіти, але за умов реалізації принципу «освіта крізь усе життя» замість такого зручного, проте вже зовсім не актуального «освіта на все життя».

Родина, дитячий садочок, школа... Час спливає, але навчання людини не припиняється, і, залишивши дитинство, вже майже доросла, вона отримує перші знання та навички з обраного фаху, навчаючись у закладі зі спеціальної освіти. Здобувши професію, вже сформований фахівець, який набув певного досвіду, все одно відчуває потребу в удосконаленні власних знань та навичок. Так, кожного разу обраний професійний шлях не завершується, а, навпаки, прояснюється все новими й новими горизонтами.

Вдаючись до роздумів про місце та роль кафедри загальної фармації та безпеки ліків Інституту підвищення кваліфікації спеціалістів фармації у професійній підготовці фахівців фармацевтичного сектору, мимоволі виникає відчуття неможливості виокремити внесок кафедри у той глобальний освітній

процес, яким керує і в якому приймає участь, міцніє, еволюціонує та вдосконалюється Національний фармацевтичний університет (НФаУ).

Маючи понад ніж 200-річну історію, НФаУ не змінює свого курсу, спрямованого на формування висококваліфікованого фахівця з широким світоглядом, поглибленими фундаментальними знаннями у фармацевтичній та медичній сферах та великим потенціалом подальшого професійного розвитку й удосконалення. Реалізація ж останнього, як раз, і відбувається під час післядипломного навчання. ІПКСФ – є структурним підрозділом НФаУ, який на сьогодні залишається однією з небагатьох установ, що відіграють важливу роль у формуванні інтелектуальної фармацевтичної еліти. Особливе місце в структурі ІПКСФ посідають кафедри.

Кафедрою у давнину називали місце для оголошення промов давньогрецькими і давньоримськими ораторами. Сучасною ж мовою, кафедра – це основний навчально-науковий підрозділ освітнього закладу. Разом з тим, кафедра, що являє собою міцне ядро навчально-методичної та наукової діяльності, як і раніше, залишається головною трибуною для освітян, з якої вони професійно й відповідально ведуть мовлення про необхідне, інноваційне, невідоме...

Кафедра загальної фармації та безпеки ліків ІПКСФ, яка започаткована ще у 1984 році одночасно з організацією факультету удосконалення провізорів при Харківському фармацевтичному інституті (нині – НФаУ), у своїй освітній діяльності першочергового значення надає систематичному забезпеченню підвищення кваліфікації вітчизняних фармацевтичних фахівців шляхом поглиблення, розширення й оновлення їх професійних знань, умінь та навичок.

Колектив кафедри (1985 р.):
сидять зліва направо – доцент І.Г. Швагер, доцент З.С. Спесивцева,
завідувач кафедри, професор І.М. Перцев, доцент Т.В. Дегтярьова,
доцент В.Г. Гунько; стоять - доцент Л.Д. Шевченко,
старший лаборант В.П. Павліченко,
доцент Л.А. Христенко, лаборанти В.А. Фоменко, С.В. Олефір

Протягом 3-х десятиліть життєвий шлях кафедри являв собою перебіг етапів становлення, реорганізації та оновлення... Відбувались зміни в назві кафедри та її статусу, у складі колективу та його керівництва (таблиця 1).

Таблиця 1

Назва кафедри – хроніка важливих подій

січень 1984 р.	кафедра технології ліків з курсом фармакології ФУП при ХФІ (завідувач – доктор фармацевтичних наук, професор І. М. Перцев, очолював кафедру з 1984 р. по 2002 р.)
липень 1992 р.	кафедру технології ліків з курсом фармакології вперше було перейменовано у кафедру фармацевтичної технології та фармакології
квітень 1993 р.	засновано ІПКСФ у складі УкрФА (інститут очолив доктор фармацевтичних наук, професор В.М. Толочко)
2002 р.	кафедру фармацевтичної технології та фармакології ІПКСФ було перейменовано в кафедру фармацевтичної технології і клінічної фармації (завідуючою було призначено доктора фармацевтичних наук, професора С.О. Тихонову)
вересень 2003 р.	кафедра стала опорною у зв'язку з затвердженням нового переліку опорних кафедр НФаУ

липень 2004 р.	кафедру фармацевтичної технології і клінічної фармації реорганізовано в кафедру фармацевтичної технології і кафедру фармакотерапії та лабораторної діагностики (яку згодом було перейменовано в кафедру клінічної фармакології і фітотерапії)
січень 2008 р.	кафедра набула назву «Технологія ліків та клінічна фармакологія з фармацевтичною опікою» після об'єднання кафедр фармацевтичної технології і клінічної фармакології та фітотерапії (очолив кафедру директор ІПКСФ, доктор фармацевтичних наук, професор О.Ф. Пімінов)
жовтень 2011 р.	кафедра технології ліків та клінічної фармакології з фармацевтичною опікою ІПКСФ НФаУ реорганізована, та створено дві нові кафедри «Технологія та безпека ліків» і «Клінічна фармакологія»
вересень 2012 р.	кафедру технології та безпеки ліків ІПКСФ було перейменовано у кафедру загальної фармації та безпеки ліків ІПКСФ з метою приведення у відповідність назви кафедри до номенклатури спеціальностей фахівців фармацевтичної галузі (з 2015 р. кафедрою завідує доктор фармацевтичних наук, доцент Л.І.Шульга)

Весь час свого існування колектив, маючи високий ступінь кваліфікації та педагогічної майстерності, здійснював спеціалізоване вдосконалення освіти та професійної підготовки фармацевтичних працівників, завдяки чому десятки тисяч фахівців отримали змогу рухатись вгору професійними сходами.

Колективом кафедри загальної фармації та безпеки ліків ІПКСФ НФаУ було вивчено та викладено в оповіді інформацію про кафедру за період понад ніж 30 років. Видання «Фармацевтична одіссея. Нарис з історії кафедри загальної фармації та безпеки ліків Інституту підвищення кваліфікації спеціалістів фармації Національного фармацевтичного університету. 1984-

2014», яке було презентовано колективом кафедри у 2015 році вітчизняній фармацевтичній спільноті, дозволяє підняти історичну завісу життя-буття та детально розкриває різнобічну діяльність кафедри загальної фармації та безпеки ліків ІПКСФ НФаУ. Формальні й лаконічні факти та життєві й мальовничі нариси, пов'язані з кафедрою та її співробітниками, переплітаються один з одним та створюють цілісну й насичену розмаїттям історичну картину існування кафедри. Відомості про колектив за усі часи, устрій та деякі матеріальні й побутові речі, огляд навчально-методичної та наукової діяльності з успіхами та внесками до скриньки фармацевтичної освіти, науки й практики, а також зацікавленість та участь у громадському житті фармацевтичної громади і, звичайно, деякі творчі, культурні й духовні аспекти життя окремих співробітників... Висвітлено майже все, що допоможе представити історію кафедри в найрізноманітніших аспектах.

На сьогоднішній день тридцятирічний рубіж кафедрою подоланий, багато важливих питань є вирішеними, те, що раніше вважалось неможливим, сьогодні є повсякденною і, навіть, рутинною працею колективу кафедри. Проводячи підсумки становлення, розвитку та діяльності кафедри загальної фармації та безпеки ліків ІПКСФ НФаУ, слід ще раз зазначити, що схвалена викладачами концепція розвитку кафедри, у підґрунтя якої покладено комплекс стратегічних напрямків, завжди визначала перспективність можливих змін, спрямованих на вдосконалення. Результатом реалізації цієї концепції стала успішна й ефективна робота співробітників кафедри, а здобутий досвід надає впевненості у правильності вибору керівних принципів роботи: нормативності, динамічності, комплексності тощо.

Адже лише працюючи в межах нормативного поля, керуючись освітньою та галузевою нормативно-правовою базою, можна планувати та реалізовувати свою роботу. – *І кафедра не лише дотримується цього, а й сама приймає активну участь у її формуванні й удосконаленні.* Тільки динамічність в роботі дозволяє оперативно реагувати на зміни вимог замовника освітніх послуг (зокрема фармацевтичного та медичного сектору) та зміни саме в освітніх

технологіях. – А виражається це у створенні нових й оновленні діючих циклів підвищення кваліфікації, а також веденні плідної діяльності кафедри, як опорної (рис. 1).

Рис. 1. Діяльність кафедри загальної фармації та безпеки ліків ІПКСФ НФаУ як опорної.

Виключно за умов комплексної реалізації усіх напрямків роботи кафедри (організаційної, навчальної, методичної, наукової та ін.) може відбуватися ефективне функціонування кафедри як структурного підрозділу ІПКСФ НФаУ. – Це підтверджується тими здобутками, які на тепер має кафедра. Саме забезпечення зворотного зв'язку з різними категоріями партнерів (будь-то пересічний слухач чи потужна освітня або науково-виробнича установа) дозволяє проводити якісний конструктивний аналіз та визначати курс подальшого розвитку й удосконалення.

А ще – дуже важливим аспектом діяльності стає те, що маркером освітнього сьогодення стає рівень власної свідомості кожного викладача, і вже зараз *це вимагає від професорсько-викладацького складу нашої кафедри прагнути до колективної та особистісної відповідальності за освітній процес і результати професійної підготовки фахівців*. Що ж стосується публічності - це той принцип, задля реалізації якого нашою Alma mater – Національним фармацевтичним університетом – на чолі з ректором, академіком НАН України, професором В.П. Черних створено всі умови, аби будь-що, пов'язане з планами, роботою, здобутками кафедри обов'язково висвітлювалось та регулярно обговорювалось на чисельних вчених радах НФаУ та ІПКСФ і засіданнях кафедри...

До чого ж тут «Історія»? А ось до чого. Для кожної людини завжди є цінними знання свого родовідного дерева, місця й року народження, роду занять та важливих фактів з життя пращурів. Так само й для кожного співробітника та науковця, чия біографія тісно пов'язана з кафедрою загальної фармації та безпеки ліків, історія кафедри стала інформаційною скарбницею подій, фактів, досягнень попередників... Міцний зв'язок минулого із сьогоденням наразі визначає курс кафедри у майбутнє, який спрямований, насамперед, на забезпечення гідних умов ефективного функціонування підрозділу, як освітньої платформи з потужною науковою підтримкою для забезпечення систематичного підвищення кваліфікації спеціалістів фармації. І серед стратегічних напрямків, якими прямує кафедра до поставленої мети, є вкрай важливі та визначальні.

Орієнтуючись на розвиток особистісно-професійного потенціалу викладачів, який здатен сформувати потужний потенціал інтернів та фармацевтичних і медичних фахівців на етапі післядипломного удосконалення, кафедра реалізовує зазначену стратегію розвитку. Постійний творчий пошук шляхів удосконалення професійної підготовки фахівців фармацевтичного сектору надає можливості колективу кафедри втілювати в життя креативно-евристичну стратегію. Стратегія ж взаємодії та

співробітництва, здійснюється на всіх можливих комунікаційних рівнях: місцевому - між кафедрою загальної фармації та безпеки ліків ІПКСФ НФаУ та іншими підрозділами університету, між кафедрою та аптечними та медичними закладами міста, між викладачами та інтернами і слухачами; всеукраїнському – в умовах розвитку партнерського співробітництва з відповідними кафедрами інших ВНЗ, науково-дослідними установами та організаціями; а також міжнародному - з провідними закордонними навчальними та науково-дослідницькими установами, громадськими організаціями й фаховими товариствами.

Професор Пімінов О.Ф. на щорічному конгресі FIP (Норвегія, м. Осло, червень 2009 р.)

Наразі бурхливе життя колективу триває, стратегічні напрямки визначено і кафедра, що є опорною серед кафедр вітчизняних установ післядипломної освіти з профілю фармацевтичної технології та має сучасну матеріально-технічну базу й потужний кадровий потенціал, впевнено крокує в авангарді науки та післядипломного навчання.

Колектив кафедри загальної фармації та безпеки ліків (2013 р.): зліва направо – лаборант Н.А. Садонцева, аспірант Т.С. Безценна, доцент Н.А. Цубанова, доцент В.А. Якущенко, доцент Л.І. Шульга, доцент Т.Д. Губченко, доцент В.О. Шевченко, у центрі – завідувач кафедри, професор О.Ф. Пімінов, асистент С.І. Трутаєв, професор Е.В. Супрун, доцент С.М. Ролік, старший лаборант О.А. Багнюкова, доцент Г.І. Квітчата, старший лаборант О.Г. Бердник, лаборант Н.С. Полигалова

Історія становлення кафедри загальної фармації та безпеки ліків, хоч і нетривала за часом, але багата на важливі події, віддзеркалює важливу рису колективу - здатність чуйно реагувати на потреби сучасної післядипломної освіти та фармацевтичної галузі й оптимізувати свою роботу відповідно до вимог часу.

Література:

1. Пімінов О. Ф. Хронологічний екскурс в історію існування кафедри загальної фармації та безпеки ліків Інституту підвищення кваліфікації спеціалістів фармації НФаУ / О. Ф. Пімінов, О. В. Лукієнко, В. А.

- Якущенко, С. М. Ролік // Управління, економіка та забезпечення якості в фармації. – 2012. - № 5(25). – С. 10-14.
2. Пімінов О. Ф. Історичні етапи становлення Інституту підвищення кваліфікації спеціалістів фармації Національного фармацевтичного університету / О. Ф. Пімінов, В. А. Якущенко, Д. Л. Великий, О. В. Лукієнко // Управління, економіка та забезпечення якості в фармації. – 2012. - № 6(26). – С. 9-13.
3. Фармацевтична одіссея. Нарис з історії кафедри загальної фармації та безпеки ліків Інституту підвищення кваліфікації спеціалістів фармації Національного фармацевтичного університету. 1984-2014 / Укл. О. Ф. Пімінов, І. М. Перцев, О. В. Лукієнко [та ін.]; за заг.ред. О. Ф. Пімінова. – Х.: Факт, 2015. – 424 с.: іл.

Список скорочень:

ІПКСФ – Інститут підвищення кваліфікації спеціалістів фармації

НФаУ – Національний фармацевтичний університет

УкрФА – Українська фармацевтична академія

ФУП – Факультет удосконалення провізорів

ХФІ – Харківський фармацевтичний інститут

НАН – Національна академія наук

**Спадкоємність та актуальність викладання фармацевтичної
броматології у підготовці провізора**

**Попова Наталія В'ячеславівна, проф., зав.каф., проф., Ковальов Сергій
Володимирович, професор, Казаков Геннадій Павлович, доцент,
Степанова Світлана Іванівна, доцент, Алферова Діана Олександрівна,
асистент, Грудько Ірина Володимирівна асистент каф. нутриціології та
фармацевтичної броматології**

В умовах глобалізації якість харчування та харчових продуктів – одне з головних соціальних питань сучасності. Науки про харчові продукти та здорове харчування базуються на біотехнології, нутриціології, харчовій та фармацевтичній хімії, фармакогнозії, фармакокінетиці ліків тощо. Знання